

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 247. — ŠTEV. 247.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 21, 1921. — PETEK, 21. OKTOBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

POSVETOVANJE GLEDE ŠTRAJKA

POSKUSI, DA SE DOSEŽE DOGÓVOR GLEDE MIRU VSPRIČO PRETEČE STAVKE ŽELEZNIČARJEV. BODO OSTALI TAJNI. DRUŽBE PRAVIJO, DA LAHKO DOBJO POL MILJONA ŠKEBOV ALI ŠE VEČ.

Chicago, Ill., 20. oktobra. — Voditelji petih velikih železničarskih bratovščin so se sestali danes z železniškim delavskim svetom na tajni, neformalni konferenci, da razpravljajo o pritožbah, ki so dovedle do proglasitve poziva na stavko, ki naj bi izbruhnila dne 30. oktobra, dočim razmišljajo načelniki večine enajstih ostalih velikih železničarskih unij o tem, če naj tudi izdajo poziv na stavko ter završijo nameravano prekinjenje železniškega obratovanja ter transportacije po celi državi.

Člani delavskega sveta so bili optimistični glede možnosti uravnave pritožb bratovščin železničarjev, a nikakih načrtov se ni objavilo za razpravo z eksekutivnimi uradniki železnice, da se prepreči stavko potom začasnega ohranjenja sedanje plačilne lestvice ter znižanja prevoznih pristojbin.

Pred konferenco z načelniki bratovščin je zaslišal svet nastopnike Pennsylvania železnice z ozirom na obdolžbe, divjane proti tej železnici, da je kršila odločitev sveta, tikajočo se novih volitev zastopnikov raznih strok delavcev v železniških delavnicah.

Ta slučaj je prvi te vrste, ki je prišel pred železniški delavski svet ter je pričakovati, da bo uveljavljen obseg polnomoči sveta, da s silo izvede svoje sklepe, na temelju transportacijske postave. Železniški uradniki so danes tukaj izjavili, da lahko rekrutirajo skoro 500.000 mož iz vrst ljudi, ki so bili pred kratkim oddani.

ALBERTINI RESIGNIRAL KOT UREDNIK.

Milan, Italija, 19. oktobra. — Senator Luigi Albertini je objavil včeraj zvečer svojo resignacijo kot urednik milanskega Corriere della Sera. To mesto je zavzemal skozi 25 let.

Senator Albertini, ki je včeraj slavil 50letnico svojega rojstva, je izjavil, da smatra pozicijo urednika lista za nespravljivo z javnim življenjem, kateremu se hoče posvetiti od sedaj naprej. Njegova prva služba bo ona italjanskega zastopnika na konferenci v Washingtonu glede razoroženja ali omejitve oboroževanja.

slovljeni, iz vrst penzionistov, lojalnih veteranov ter drugih z izkušnjami v železniških stvareh. Ceste, ki vodi proti New Yorku, so polne lepakov, ki vabijo take ljudi, naj izpolnijo mesta, ki bodo postala prazna v slučaju stavke.

Med avgustom dvajsetim in junijem tekočega leta se je število železniških uslužbenecv zmanjšalo za 611.691, sglasno s številkami Meddržavne trgovske komisije in več kot šestdeset tisoč teh ljudi je prihajalo iz službe na vlakih.

VELIK PRERILJSKI POŽAR.

Omaha, Neb., 19. oktobra. — Najhujši preriljski požar v zadnjih desetih letih v bližini Gallaway, Neb., je izbruhnil po onem ozemlju včeraj ter gori na 70 milj dolgem in 10 milj širokem ozemlju severovzhodno od North Platte.

Močan veter je imel za posledico, da je bila vsaka kontrola požara nemogoča. Požar je bil najbrž posledica iskre iz neke lokomotive. Vse, kar je stalo na poti plamenom, je bilo uničeno. Veliko število konj in živine je poginilo v kanjonih, kjer je iskala žival zavetja. Zgorele so tudi kašče s pšenico.

CENE ŽIVIL PADAJO?

Washington, D. C., 20. oktobra. Živiljski stroški po celi državi so padli od junija 1920 pa do septembra tekočega leta za 18 odstotkov, kot je objavil delavski departament na temelju poročil iz 32 mest. Dražja so le stanovanja.

(Mi ničesar ne opazimo o tem znižanju, kajti če je danes ena stvar cenejša, sta dve drugi dražji in jutri obratno. Na ta način pridejo kapitalisti in prekupeji, ki vodijo delavce in splošno občinstvo za nos, vedno na svoj račun ter ropajo vedno naprej, ne da bi se zanje zmenil justični departament.)

NADALJNI RANJENI NA IRSKEM.

Belfast, Irsko, 20. oktobra. — Tekom pouličnih bojev v zadnji noči je bilo ranjenih več ljudi, med katerimi se je nahajala tudi neka mala deklica.

AKCIJA ZA ODVRNITEV ŠTRAJKA.
Kakorhitro se je izvedelo, da na meravajo dne 1. novembra zastav kati železničarji po celi državi, je pozval predsednik Harding v Washington zastopnike prizadetih železniških družb. Znjimi se bo mogoče štrajk odvrniti. Slika nam kaže skupino teh zastopnikov.

RADIKALCI MORAJO IZGINITI IZ UNIJ

Taylor pravi, da morajo premogarske unije izbaciti radikale. To naj bo edino zdravilo.

Chicago, Ill., 20. okt. — Visoka plačilna lestvica na papirju ne bo pomagala premogarjem, če ni nič dela, a primerna plačilna lestvica z rednim delom bo zagotovila premogarju letni zaslužek, ki bo odgovarjal ameriškim standardom življenja ter dovolil premogarskim delodajalcem, da stavijo na trg cenejši premog ter skrijó produktivne stroške vseh življenjskih potrebščin. — je rekel danes tukaj na konvenciji premogarskih delodajalcev Harry Taylor iz Kansas City.

Rekel je, da so imele unije prilike igrati vodilno ulogo pri narodni zapetni uravnavi ter jih pozval, naj se poslužijo te prilike, ki se jim nudi.

Organizacijo premogarjev pa je treba očistiti, — je nadaljeval, — radikalnega in revolucionarnega vodstva, ki se je pojavilo v številnih distriktih, predno je mogoče upati, da bo dobila nazaj svoje prejšnje stališče v oči javnosti.

Govornik je rekel v nadaljnjem, da podpira senator Združenih držav Nicholson njegovo predlogo, da se ustvari nov eksekutivni departament narodne vlade, ki naj bi bil znan kot departament za rudarstvo in kateremu naj bi načeloval član kabineta.

Rad hitrega narastka in razvoja rudarske industrije ter vedno večje važnosti katero ima ta industrija ter jo bo še v vedno večji meri meela za narod kot tak, ne more biti nobenega vprašanja, da je upravičena do svojega lastnega zastopstva v kabinetu, — je rekel senator Nicholson.

Thomas Watkins, predsednik Pennsylvania Coal and Coke Co. je rekel, da bi obstajala le majhna potreba za regulacijo premogarske industrije, če bi kongres novov postavil železnice na uspešno podlago ter odredil vse potrebno, da se prepreči nepostavne narodne stavke. To bi skrcilo cene premoga za konsumente, — je rekel.

ODLOČITEV GLEDE GORNJE ŠLEZIJE.

Pariz, 19. oktobra. — Svet poslanikov se je danes definitivno dogovoril glede postopanja, katero naj bi se sprejelo, da se uveljavi sklep glede razdelitve Gornje Šlezije.

USODEPOLNE POSLEDICE ULSTERCI OGROŽAJO MIR NA IRSKEM

Izvedenci v Šleziji pravijo, da bo razkosanje te dežele povzročilo ekonomsko smrt dežele.

Opeln, Gornja Šlezija, 19. okt. Tukaj je sedež medzavezniške plebiscitne komisije, v kateri je tudi dosti gospodarskih izvedencev. Nekateri med temi so skrajno presenečeni in naravnost ogorčeni z ozirom na priporočila sveta Lige narodov glede razdelitve Gornje Šlezije.

Te izvedence pa poleg tega še ravadajo velik strah glede narodno-gospodarskih posledic tega sklepa, v kalikor je postal znan.

Neposredna posledica razdelitve Gornje Šlezije ne bo kršenje ali motenje evropskega miru. Nikdo namreč ne pričakuje oboroženega upora s te ali one strani ali kakega neposrednega presejanja nemškega prebivalstva iz razkosanega ozemlja. Izvedenci pa pravijo, da se bo zgodilo nekaj še nekaj bolj nevarnega in usodepolnega. Stara povest je, da lahko človek živi, čeprav so mu odrezali nogo, a noga bo gotovo segnila. Ena noga Nemčije pa je šleski industrijski trikot. Izvedenci soglašajo v tem, da bo Šlezija ekonomsko in kulturno poginila, brez oziroma na nepostavnost priporočil sveta Lige narodov.

Sklep sveta bo uspešen edinole v slučaju, če bo Nemčija v polni meri sodelovala, češar pa gotovo ni mogoče pričakovati in če bodo tudi Poljaki zmoini in pripravljani prijateljski sodelovati s svojimi največjimi narodnimi sovražniki, češar pa jim dosedaj še nihče ni mogel čitati.

Tako francoski kot angleški izvedenci so povdarjali bistveno enotnost šlezjskega trikota, čeprav so prišli do različnih sklepov z ozirom na ekonomsko odvisnost tega trikota od Nemčije. Šlezjski premog ni tako dober kot oni v Ruhr okraju ter so ga prodajali dosedaj le vsled tega, ker je nudila Nemčija boljše transportne ugodnosti zanj.

Poljska dobiva sedaj večino tega premoga ter ga ima že sedaj več kot ga more spraviti na trg. Vsled geološkega ustroja dežele manjka šlezjskemu trikotu vode, ki je bila več mesecev odrezana vsak dan ob šestih zvečer. Nemčija je nameravala zgraditi vodne rezervarje, ki bi jo stali približno tristo milijonov mark. Ali more kdo pričakovati, da bo Nemčija storila to sedaj? Ali je Poljska pripravljena storiti isto na svoje lastne stroške? Nihče tega ne verjame, in šlezjski trikot bo imel kmalo resničen problem glede odhoda vode. Poljska rima nadalje

ULSTERCI OGROŽAJO MIR NA IRSKEM

Poleg oboroževanja je tudi izzivalno stališče Craiga vzbudilo kaj posemistično razpoloženje.

London, 20. oktobra. — Poročana "mobilizacija" ulsterskih pristovoljev, izzivalno stališče Sir Jamesa Craiga, kot razvidno iz njegovih govorov v Belfastu in očitni sklep angleškega ministrskega predsednika, da se vdeležijo washingtonske konference glede razoroženja in Daljnega vzhoda ter prepusti mirovna pogajanja z irskimi nacionalisti drugim, vse to je vzbudilo kaj pesimistično naziranje z ozirom na irske zadeve.

Med tem časom pa gre konferenca glede Irske naprej in sicer v posameznih komitejih. Sestanek teh komitejev z Winston Churchillom, kolonijalnim ministrom, se snatra za znak, da bo Churchill dotični član kabineta, ki bo vodil celo zadevo, dokler bo Lloyd George odsoten. Austin Chamberlain pa bo tudi mogočen faktor na teh posvetovanjih.

V dobroinformiranih irskih krogih prevladuje danes mnenje, da niso ta podrobna pogajanja še dospela do točke, ko bo mogoče reči, da je ta ali ona stran kaj popustila ali da ni ničesar popustila. Soglasno s to razlago se je dosedaj vse stvari spornega značaja izročilo komitejem ter bo poteklo mogoče več tednov, predno bodo ti komiteji pripravljani, da podajo svoja poročila in nasvete.

Izvedelo se je, da se je pretekli teden avtoritativno predložilo vladni stranki Sir Craiga predloge, obsegajoče mirovne pogoje. To bi involviralo okrajno opejo ali izbiro, h kateremu parlamentu — južnemu ali severnemu — naj pripada šest okrajev. To se prav posebno tiče okrajev Tyrone in Fermanagh, ki imata nacionalistično in katoliško večino.

Na sestankih, ki so se privatno vršili v Ulsterju, da se razpravljajo položaj, je bilo sklenjeno, da se ne dá nikakih koncesij, dokler ne bo oživotvorjen južni parlament.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

zadostnih transportacijskih sredstev, da bi ugodila vsem potrebam. K različnim faktorjem, ki so povzročili razkosanje Gornje Šlezije in ki bodo povzročili tudi gospodarski razkosanje, je treba prišteti tudi dušeslovni učinek tega razkosanja na Nemce in Poljake. Pravijo, da bo izbruhnil stalen val izseljevanja iz tega ozemlja, kakorhitro bodo mogli nemški okraj Šlezije sprejeti vase t.

OŽIVLJENJE TRGOVINE V MOSKVI

NA TEMELJU NOVE EKONOMSKE POLITIKE SE ODPIRAJO VSAKI DAN NOVE TRGOVINE, KATERIM NE MANJKA ODJEMALCEV. — VSEM POMAG A DRŽAVA. — LENIN JE PRIZNAL, DA RUSIJA NI ŠE KOMUNISTIČNA.

Poroča Walter Duranty.

Moskva, Rusija, 19. oktobra. — Čeprav izgleda to skrajno presenetljivo, je vendar resnično, da je opaziti v Moskvi neobičajno oživiljenje trgovine in da se vsaki dan odpirajo nove prodajalnice, katerim ne manjka odjemalcev.

Ko sem se peljal včeraj zvečer skozi stari trgovski del v središču mesta, sem zapazil v skoro vsakem oknu električne luči, dočim je bila še pred enim mesecem odprta le ena prodajalna izmed treh. Glavni vzrok oživiljenja je velika množina papirnatega denarja, ki kroži v Rusiji in ki bo, kot v Nemčiji, pospešila trgovino, brez oziroma na to, da je velika množina papirnatega denarja znamenje narodne finančne slabosti.

To je enostavno stara povest o napihnjenju, ki pospeši delavnost, prav kot jo je v Združenih državah in drugod. Tudi tukaj je povpraševanje skoro neomejeno in blago prihaja na dan na naravno skrivnostno način, ko se trgovski razred vedno bolj utrjuje v svoji veri, da je prišla nova trgovska prostost za stalno.

Glede tega predmeta je izšel danes v "Pravdi" članek, katerega je spisal Lenin sam. V svojem pregledu položaja na predvečer četrte obletnice boljševiške revolucije, prihaja mož, ki jo je započel in vodil do sklepa, da je bilo to, kar se je doseglo do sedaj, ne komunistična revolucija, temveč popolna demokratična revolucija. On misli s tem, da so bila odpravljena stara razlikovanja monarhije in aristokracije, da se je dalo popolno prostost in enakost ženskam, da se je versko vprašanje stavilo na temelju enakosti za vsa veroizpovedanja in da se je doseglo slično enakost vseh narodnosti v Rusiji.

Lenin trdi, da je to bolj popoln uspeh kot pa ga je dosegla Francija vsled svoje velike revolucije. Še veliko bolj važno pa je, da se nahajajo vaje sile v Rusiji v rokah proletarijata, ki bo, po njegovem mnenju gledal na to, da se bo ladijo države še nadalje vodilo proti pristno demokratičnemu cilju.

Lenin pa odkritosrečno priznava, da je bil njegov poskus, da ustanovi v Rusiji komunistično državo, napaka. Stvari so se razvijale preveč hitro. Vsled tega se je ta poskus začasnó opustilo ter stavilo na njegovo mesto bolj prikladno politiko, čeprav je cilj komunistične države še vedno oni, proti kateremu bo stremela Rusija.

Njegov argument ima očitno namen pojasniti njegovim sledilcem in pristašem, zakaj je nova ekonomska politika potrebna in zakaj ne pomenja popolnega zavrnjenja komunističnih teorij, pač pa v prvi vrsti priznava dejstvo, da je komunizem v sedanjem času neizvedljiv v Rusiji; drugič da je treba nanove zgraditi trgovino in industrijo pa načrtu, obratno na njegovih novih politikih, da se nato izvede komunizem in tretjič, da se bo kmalu doseglo komunistični ideal, če se bo novo politiko na uspešen način izvedlo.

Gotovo je resnično, da ni vrlega nova politika raz krov socialističnih idej, čeprav je v veliki meri zopet uveljavila kapitalizem kot prevladujočo na zapadu. Tako je naprimer velik del večjih prodajalcev v Moskvi financiral poseben občinski departament, ki dohaja blago na kredit ter plačuje delavce, dokler se ne bo podjetje samo rentiralo.

Tako je naprimer neka departament prodajalna v središču mesta, ki je bila preje v angleških rokah, zadružna ter jo financira

in mesto. V sedanjem času je trgovina omejena na prtiljiče, kjer je zaposlenih približno dvajset uslužbenecv, ki so vsi preobloženi z delom in izmučeni, čeprav se njih trpljenja ne da primerjati z onim kasirke, ki skuša delati račune ter menjavati denar za celo prodajalno.

Trgovci pravijo, da so bili obteženi v vrednostjo blaga, katero imajo v zalogi. Prodaje seveda zmanjšujejo ta dolg in dobiček je namenjen v obsegu pet desetih odstotkov za nabavo novega blaga. Stiridesetih odstotkov za razdelitev med uslužbence in desetih odstotkov za amortizacijo ali odplačilo prvotnega dolga pri obcini. Drugih posebnih stroškov ni, kajti mesto daje na razpolago prostor, razsvetljava in kurjavo.

SMRT PREJŠNJEGA BAVARSKEGA KRALJA.

London, 19. oktobra. — Ludovik III., prejšnji bavarski kralj, kojega prestol se je porušil, ko so bile nemške armade poražene in ko je prejšnji kaiser Viljem pobegnil iz Nemčije, je umrl včeraj na Šárvar gradu na Madžarskem. Njegova smrt je zaključila zelo slikovito kariero.

Ludovik III. je bil slikovita postava v zgodovini Evrope skozi več kot polstoletja. Prestolu se je odpovedal dne 16. novembra 1918 po vladanju petih let. Nesreča je hudo zadela tega častitljivega vladarja, kajti njegova žena Marija Terezija, prejšnja habsburška princezinja, je umrla istega dne, ko se je on odpovedal prestolu.

Ludovik je bil preje vladar kraljstva, ki je bilo po velikosti poleg Prusije največje v nemškem cesarstvu, tako glede ozemlja kot glede prebivalstva. Ko je v starosti 68. let zasedel prestol meseca novembra 1913, je bil prvi resnični kralj, katerega je Bavarska poznala od leta 1886 naprej, kajti v dobi med tem, skozi 27 let, so Bavari priznavali kot svoja resnična vladarja dva blazneža, namreč Ludovika II., ki se je utopil v jezeru svojega gradu, ter brata, kralja Otona, ki je bil odstavljen radi blaznosti, kakor je Ludovik III. nastopil vladar kot prvi bavarski kralj.

NEKRVAVA REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

London, Anglija, 20. oktobra. Po revoluciji, ki je potekla brez vsakega prehanja krvi, so bili strmoglavljeni na Portugalskem vsi ministri in stverjena je bila nova vlada.

SMRT STOLETNEGA STARCA.

Northfield, Mass., 19. oktobra. Reuben Park, o katerem se domneva, da je bil najstarejši človek v tem delu države, je umrl danes tukaj. Bil je star sto in eno leto ter osemnajst dni. Skozi celo svoje življenje je živel na neki farmi v Gill.

JAPONSKA SE VEDNO GRADI BOJNE LADJE

Tokio, Japonska, 20. oktobra. Graditev japonskih bojnih ladij ne bo prav nič prekinjena vsled konferencie glede razoroževanja, ki se bo vršila v Washingtonu. Še tekem tega meseca bosta splovljeni dve nadaljni križarki; v novembru pa bojna ladja prvega razreda, vsebujoča nad 39.000 ton, v naslednjem letu bo izgotovljenih 17.000 ton nadaljnih bojnih ladij.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

so potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:		
Razpoložila na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.		
300 kron	\$ 1.35	1,000 kron
400 kron	1.80	5,000 kron
500 kron	2.20	10,000 kron
		\$ 41.00
Italija in zasedeno ozemlje:		
Razpoložila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.		
50 lir	\$ 2.50	500 lir
100 lir	4.60	1000 lir
300 lir	12.90	
		\$ 42.50
Nemška Avstrija:		
Razpoložila na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.		
1,000 nem.-avstr. kron	\$ 1.30	10,000 nem.-avstr. kron
5,000 nem.-avstr. kron	6.00	50,000 nem.-avstr. kron
		\$ 50.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni letnega dne kot nam postojni denar dojepe v roku.

Kot generalni zastopnik "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo najugodnejše invarodne ugodne pogoje, ki bodo veliko koristni za vas, ki se boste ali se bodo poslužovali naše banke.

Denar vam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK BAKER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

(Advertisement)

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
owned and published by
SLOVENIA PUBLISHING COMPANY
(a corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven tedaj in praznikov.

Za celo leto vsaj list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Canade	za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$5.00 Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	0.50 za pol leta	\$3.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$5.00

Advertisements on Agreement.
Dopis brez podpis in oznake se ne prištevajo. Denar naj se plačuje po
kliju po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam
tudi pošljete bivšega naslov, da hitro nalagamo naslednika.
GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ŠE SO MIRNI.

Pred kratkim se je vršila v Londonu značilna demonstracija. Demonstrirali so ljudje, ki imajo močne mišice, trde kosti, pa nikjer ne najdejo trga, da bi prodali to svojo robo ter za izkupiček kupili potrebno hrano, da si napolnijo prazne želodce.

To je bila demonstracija brezposelnih. In značilno pri tem je, da je bilo pri tej priliki ranjenih nad sto oseb. To pa ni bila prva parada svoje vrste. Danzadnem korakajo brezposelni po londonskih ulicah v namenu, da pokažejo kapitalistom svojo stisko ter jih prisili, naj nekaj ukrenejo v njihov prid.

Organizacije brezposelnih pridobivajo na članstvu. Po ulicah hodijo dolge vrste bivših vojakov — veterani svetovne vojne — ki nosijo v rokah rdeče zastavice, na prsih pa znamenja z revolucionarnimi napismi.

V Angliji se je brezposelnost grozno razbahala. Sorazmerno je tam več brezposelnih kot pa v Združenih državah, dočim je dejansko število onih, ki so brez dela, seveda manjše kot je tukaj.

Ti angleški brezposelni imajo pa drugačno sol v glavi, kot jo ima ameriški delavec, ki je bil meni nič, tebi nič, postavljen na cesto.

Oni tam niso potrpežljiva jagneta, ki, vdana v božjo voljo, prenašajo usodo. Oni znajo izvesti na vlado tak pritisk, da jih podpira z denarno podporo ter jim, če je le količjak mogoče, da te ali one vrste delo.

Seveda, s tem se ni rečeno, da zamorejo s to podporo živeti. Nobena kapitalistična vlada namreč ne bo vladujočemu razredu naložila kakih posebnih bremen v edinem namenu, da pomaga proletarec.

Lloyd George se ne more več protiviti vedno naraščajočemu valu ogorčenja, ki ga brezposelni povsem javno kažejo. Val postaja vedno večji in silnejši. Vladna ladnja se v tem valu že precej nevarno nagiblje.

Lloyd George postaja od dne do dne bolj nervozen. Nepréstano pošilja velikanske armade policije nebroženim demonstrantom nasproti.

Kar se je te dni pripetilo v Londonu, je le predgra velike drame.

"Times" piše: — Vlada je prišla do spoznanja, da je strah njene potrpežljivosti preveč napeta ter da lahko vsak hip poči.

Delavci pa ne bodo popustili. Ogorčenje v njih se bo še povečalo. Iz tleče žerjavice bo šinil v višino močen plamen revolucijonarne gibanja.

Angleške oblasti so hodile v šolo k svojim ameriškim tovarišicam.

Motijo se pa, če mislijo, da se bo ameriška metoda nasilnega zatiranja tudi v Angliji obnesla.

Pa celo tukaj je začelo šumeti pod površino, kljub temu, da to šumenje še ni tako močno, da bi ga slišal Wall Street.

Policijski krepelje je še vedno vsemogočen, in brezposelni se skoraj sramujejo, da bi javno kázali svojo revščino in pomanjkanje.

Toda tudi te ameriške ovčje potrpežljivosti bo enkrat konec.

Albansko vprašanje.

Svetovna vojna balkanskega vprašanja ni rešila. Mirovna konferenca je pač utrdila in določila nekatere izpremembe v državnih mejah, bistva balkanskega vprašanja pa se ni dotaknila in balkanski narodi še danes zastoj kličejo Evropi in njenim zaveznikom: — Balkan Balkance! ker prej ne bo miru ne na Balkanu in ne v Evropi.

Važen del splošnega balkanskega problema tverit albansko vprašanje. V Albaniji so se križali nekdanji interesi Albancev s srbskimi zahtevami, srbski z avstrijskimi, avstrijski z italijanskimi. Avstrija se je po balkanski vojni ustresila posledice srbskih zmag in je hotela za vsako ceno odriniti Srbe od morja. Zato se je avstrijska politika postavila na stališče, da Črna gora ne sme dobiti Skadra. Na drugi strani se je bala zopet Italije, da ne zraste vpliv Italije na Balkanu preko Albanije do avstrijske "interese sfere". Plod avstrijsko-laskega nasprotstva in avstrijsko-srbskega sovražstva je bila ustanovitev operetne "neodvisne" albanske države s famoznim "mbretom" princem Wiedom na čelu in londonska konferenca je leta 1913. določila novi albanski državi meje, ki so bile za vse sosedne in interesente neusahljiv vrh večnih bojov, prask in tihe rivalitete. Za Črnogoro je bila najbrditkejša izguba izpraznjenega Skadra in negotovost svobodne plozbe po reki Bojani in ta točka igra tudi v današnjem sporu zaradi Albanije največji vloga v jugoslovanski politiki.

Po svetovni vojni so srbske čete po nalogu istočne svetovne komande zasedle novo demarkacijsko črto med Albanijo in novo kraljevino SHS, ki sega precej daleč preko v Londonu, 1-1913. določile

nih mej. Ta zasedba naj bi bila provizorična. Albanci in za njihovim hrbtom stoječi Italijani so se pa zbal, da se izpremeni dolgotrajni provizorij v definitivum in so začeli energično politično in vojaško akcijo proti naši državi, da nas potisnejo na stare, nikogar zadovoljujoče meje nazaj.

Po italijanskem rasvetu so ustanovili Albanci po smrti Esad paše neko albansko vlado v Tirani. Kako daleč sega območje te vlade, je neznano. To je vlada države brez mej. Kljub svojemu mističnemu obstoju si je znala vlada v Tirani priboriti sprejema v zvezo narodov in velika pogreška jugoslovanskih diplomatov je bila, da niso znali ali hoteli tega sprejema pravočasno preprečiti. Prepzoni protest našega delegata pri zvezi narodov, Spajkalovića, je temu prinesel le oster ukor od strani angleškega zastopnika Balfourja. Danes stoji zadeva tako, da odloča o Albaniji in njenih mejah zveza narodov.

Kot član Zveze narodov zahteva Albanija meje od leta 1913. Ako Zveza narodov tej zahtevi ugodí, doživi naša država nov Rapallo, ker izgubi Skader in prsto plozbo po Bojani in s tem-velevažen dohod do morja, važen zlasti za srbski del naše države.

Sredstva, katerih se poslužuje tiranska vlada oziroma Italija v doseg svojega namena, da nas odrine od te velevažne točke, so posneta iz starih poglavij balkanske politike: neprestani vpadi preko meje, mačkavalni pohodi, medsebojno stalno klanje, tihotapsko prikrito pošiljanje orožja in municije, čemur sledi izdatna časnikarska kampanja po vsi Evropi, polna lažljivih zavijanj in obrekovanj.

Belgrajski listi poročajo že vsa leta po vojni več ali manj alarmantne vesti o dogodkih ob albanski meji. Mogoče je, da so te vesti nekoliko pretirane ali pristranske; eno pa moremo le z gotovostjo trditi, da Italija podpira Arnavte z orožjem in da jih vodijo italijanski častniki. Iz tega sledi, da je spor med Jugoslavijo in Albanijo v svojem bistvu le važen del velikega spora med Jugoslavijo in Italijo, in vojni plamen, ki se pojavlja danes v Istri, jutri na Reki in potem pri Skadru, nebi vedro ena in ista roka: zemlje in kruha lačni Lah!

Zato je albansko vprašanje tudi naše vprašanje. Mi stojimo s svojimi zahtevami po Trstu istemu protivniku nasproti kakor doli ob Skadru, Bojani in Debru. V takih vprašanjih smo seveda kljub svoji zahtevi po spremembi notranje ureditve države s Srbi in Hrvatini na čeli črti solidarni, ker gre za skupno hišo in ne le eno stanovanje v njej.

Spor zaradi Albanije se je znatno zamotal z nastopom angleškega kapitala, ki išče v Albaniji možnost izkoriščanja te dežele in zato zastopa tendenco, da dobi za izkoriščanje določeno ozemlje kolikor mogoče veliko površino. Angleški funt je težak gospod in uboga iaska lira ga gleda precej postrani. To je važno dejstvo. Mogoče se bo Pašičić, ki potuje te dni tudi zaradi rešitve albanskega vprašanja sam v Pariz, le posrečilo iz tega spora odnesti kaj koristi in rešiti, kar se še rešiti da. Ero je pa že danes gotovo: Naj odloči Zveza narodov karkoli, končnoveljavna ta rešitev ne bo, dokle: ne dobe Balkana Balkanci sami.

Razne vesti.

Nacionalizacija ladjedelnic v Kraljevi.

V Zagrebu se je vršila konferenca med zastopniki tvrde Ganz-Danubius v Budimpešti in zastopniki domačih denarnih zavodov o nacionalizaciji ladjedelnic v Kraljevi. Dosegel se je načelni sporazum. Konzoreiji domačih denarnih zavodov prevzame večino delnic, dočim participira tvrška — Ganz — Danubius s 15 odstotki. — Gavrnica znaša 16 milijonov kron 8 tem je dovršen prvi del važne transakcije in upati je, da pride sedaj poslovanje v ladjedelnici v normalen tir in da mu bo jugoslovanska vlada posvetila svojo pozornost.

Madžarski teror v Baranji.

Jugoslovanska vlada je dobila zanesljiva poročila o divjanju Mažarov proti našemu življu in osebam ki simpatizirajo z Jugoslavijo v zasedenem ozemlju. Naše ljudi deportirajo, zapirajo, mučijo in ubijajo. Zlasti divjajo v okolici Bajje; v bajskelem Št. Ivanu so ubili uglednega posestnika Julija Steina, ki je bil velik prijatelj Jugoslavije.

Verski boji na Irskem.

Te dni je prišlo v Belfastu do krvavih verskih bojov; intervenirati je moralo vojaštvo. Četa obojenih protestantov je namreč obkolila katoliški del mesta. Razvil se je med obema strankama krvav boj, ki bi zahteval mnogo žrtev, da ni posepel vmes policijski avtomobil, ki je razpršil demonstrante.

Splošna mobilizacija na Japonskem.

Iz Londona so dospela poročila, da je japonska vlada odredila splošno mobilizacijo vse svoje suhozemne in pomorske vojske. Kot vzrok se navaja vedno naraščajoča napetost med Japonsko in Ameriko.

Nemreča na Donavi.

V bližini Palanke se je vsled eksplozije parnega kotla potopil parnik "Szt. Istvan", donavske parobrodne družbe. Lastnik transporta, baron Heinburg, in devet mornarjev je utonilo. Na parniku se je nahajalo 25 vagonov moke za občino Baden in še mnogo drugih dragocenih življenskih potrebščin namenjenih za Otroški dom na Dunaju.

Ali bo kaj pomagalo?

Povodom političnega umora v Moli, kjer so fašisti ustrelili socialističnega poslanca Di Vagno je italijanski ministrski svet sklenil, da se dovoljenje za nošenje orožja

omeji na najnujnejše slučaje in da se uporaba kamionov za izlete mora vedno preje naznaniti policiji, katera izdaja v to svrhu potrebna dovoljenja.

Italijanski konzulat v Jugoslaviji

Uradni list rimske vlade določa sledeče it. konzularne urade v državi SHS: v Bitolju konzul prvega razreda, v Skoplju konzul prvega razreda, v Prizrenu vicekonzul prvega razreda, odvisen od skopeljskega, v Sarajevu konzul prvega razreda, istotako v Zagrebu, v Belgradu konzularna pisarna pri poslanstvu, v Splitu konzul prvega razreda, ravno tako v Dubrovniku in Šibeniku.

Slavolok miru.

V proslavo pred sto leti sklenjenega miru med Zedinjenimi državami in Kanado so zgradili v Ameriki velik slavolok iz Betona in železa. Slavolok je postavljen tako, da stoji en del na ameriških, drugi pa na kanadskih tleh. Na severni strani ima napis: — Bratje, ki žive v skupni slogi, — na južni strani pa: — Otroci skupne matere. — Na vsaki strani je drog z zastavo Združenih držav in Kanade. Na slavolok je bil z veliko slovesnostjo vžidan tudi košček lesa ladje "Mayflower", s katero so prišli v Ameriko prvi angleški izseljenci.

Uničevanje nemškega vojnega materijala.

Kakor javlja Reuterjev urad je bilo doslej po poročilih medzavestniške kontrolne komisije v Berlinu do srede septembra uničenih 3280 topov. Uničiti je treba samo še dva topa in milijon ton izdelanih granat. 34 milijonov ton granat je že uničenih. V Nemčiji se nahaja poleg tega še 186 možnarjev in 2852 strojnice. 83.586 strojnih pušk pa so že uničili.

Smrt admirala Louisa Battenberškega.

Iz Londona poročajo o smrti admirala markiza de Milforda Havena, ki je postal javnosti bolj znan pod imenom princeza Louisa Aleksandra Battenberškega. On je bil šele pred par dnevi povišan za admiral in je igral v svetovni vojni kot angleški častnik mornarice veliko vlogo.

Peter Zgaga

Neki downtownski rojak, ki je imel dobro voljo in precej časa, mi je poslal dopis v verzih s prošnjo, naj ga objavim. Dopis se nanaša na slovenske razmere v New Yorku in vsled tega ni posebne vrednosti za rojake, živče izven mesta.

Dopis se glasi:
Tu pri nas je ponavadi. Slabi časi. Vsi bi radi, da bi se že skoraj malo kaj drugače obrnilo.

Grozdje dobro je rodilo. Če da Bog, se bode pilo tam krog svetega Martina. Zganja dosti, dosti vina.

Osemnajsti nas ne briga. Osmna je bolj zanimiva vedno kdo po osmi švilga in prinaša poročila, ki so splošnega pomena in so vredna, da bi bila z zlatom zapisana v knjigi Najsvetejšega imena.

Društvo trdno je kot stena. V njem najboljša so plemena, vsa najboljša, najsvetejša, vsa nedolžna, najsvetejša.

Temu društvu gospodari velik mož. Kristalno čist je. Vsak dan se z moralno pari, bolj pobožen kakor Krist je.

On je slannikar po zvanju, v prostem času je pa painter. Slannikar je slab po znanju, slabši kot je vsak polentar.

A kot painter uživa slavo vsem terejalkam je za stavo vse prepental prajtat sobe. Enkrat prav, enkrat narobe. Paintarija ni vsakdanja, moraš dolg kot pajčel biti, la dosežeš mesta tajna, veš, kje so kottički skriti.

Ča se mu zgodi napaka, si jo v spovednici zbrise, par klobokov več zapiše, bosom krače kakor sraka.

Zadnjič se je ženil z Julo. V tihem kotu jo je suubil. Sam Bog ve, kaj bolj je ljubil: ali kraje ali štulo. Bos ga je pošteno zgrabil in takoj mu dal slovo je, ker je sukunjico pozabil, ker mu bilo pregorko je.

Zdaj pa revež je na cesti, premišljuje, kam bi krenil. Z graftom, ki mu je, na vesti, se je ženil in oženil.

Tu se špegalj brunna duša, Pajčelj si ga zgled postav, le ne skušaj, kot on skuša, pa te vrag ne bo jemav.

Tiči kot so vampo-tiči so na videz lepi le, vse stopinje pa za njimi strahovito vasm smrde. Če ime je najsvetejši, je sree naj sveto bo. Le z imenom svetim lepim izveličanja ne bo.

Pravijo, da je ameriška justica korumpirana, da se da pri nji z graftom vse opraviti. Morda je nekaj resnice na tem, toda med sodniki se tudi dobijo može, ki so vredni vsega spoštovanja, vse časti in slave.

Tak možak je sodnik Landis v Chicagi.

Pred leti se je bil spravil nad bogatina Rockefellerja. Ni odnehal prej, dokler mu ni dokazal raznih nerednosti ter ga obsodil na devetindvajset milijonov dolarjev kazni.

To je bil precejšen udarec za izkoriščevalca ubogega delavstva, kaj ne.

Samo nekaj je treba pripomniti, namreč, da Rockefeller ni nikdar plačal tistih devetindvajset milijonov dolarjev.

Jugoslovanska Katal. Jednota
Ustanovljena 1. 1898 Inkorporirana 1. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: REDOLF PERDAN, 863 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, B.x 109, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZIC, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih: JOHN MOVERN, 624 E. 2nd Ave., W. Duath, Minn.

Vrhovni zbiratelj:
Dr. JCS. V. GRAHEK, 845 E. Ohio St., N.S., Pittsburgh, Pa.
Nadzorni odbor:
MAX KERZIFNIK, Box 572, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIĆ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FAANK SKRABEC, 422 Washington St., Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 8rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno načno glasilo: "Glas Naroda".
Vse stvari, tikačje se uradni zadev kakor tudi jezarne pošiljanje naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse priloge naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška sprejela naj se pošilja na vrhovnega zbiratelja.
Jugoslovanska Katališka Jednota se priporoca vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se oglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanevi z 8 član! ali članicad.

D'Annunzio se je lotil jezikoslovja.

Leta 48 pred Kristom je Lucij Kvineij Cineinat zamenjal svoj plug za meč in ko je bilo vojne konce, je izpremenil svoj meč zopet v oralo tudi Gabriel D'Annunzio je sledil temu slavnemu vzgledu ter se posvetil sedaj bolj miroljubnemu delu, namreč onemu reorganiziranju italjanskega slovarja in italjanske frazeologije.

— Italjanskemu jeziku, — je rekel pesnik, — preti uničenje radi uvečbe tako številnih francoskih besed. — Sedaj, ko je bila Academia de la Crusca prisiljena opustiti svoje življensko delo, namreč ono sestavljanje polnega italjanskega slovarja, se je D'Annunzio v svoji vili ob Gardskem jezeru lotil težavne naloge, da iztrebi iz italjanskega jezika vse francoske besede in fraze.

Celo Italjani sami se bodo morali učiti teh novih besed in vsled tega je novemu slovarju D'Annunzija zagotovljen finančni uspeh. V dnevik, ko se je mudil na Reki, so se njegovi pristaši stvorili v tolpo, ki si je nadela Erasmo ime "Železne butice". Ti ljudje so si brili glave, da so bili bolj podobni svojemu maliku, ki je kakor znano, popolzoma plešast in got po glavi kot podganji rep. Danes pa je v Italiji že na tisoče izobražencev, ki so si prisvojili nove besede ali pravzaprav italjanske izraze za prejšnje francoske in ki trapijo sedaj italjanske trgovce in natakarje, ker se dosledno poslužujejo izrazov, katerih trgovci in natakarji še ne razumejo.

Pred kratkim je naprimer stopil neki mlad človek v neko rimsko kavarno v sredini mesta ter peklical čašo "arzenite". Natakar je skomignil z rameni ter rekel, da nimajo v zalogi te pijače, da pa mu lahko servira kakoroli drugo žgano pijačo. Z veliko potrpežljivostjo je pričel naštevati različne pijače ter končal z besedo "konjak". Mladčič mož se je nasmehnil ter rekel, da pomeni konjak francosko žganje, dočim je "arzenite" star izraz za italjansko žganje. Natakar si je moral za bodoče dobro zapomniti ta izraz, kajti vsi resnični sledilci D'Annunzija so trdni v svojem sklepu, da nadaljuje do skrajnosti s kampanjo izčiščenja italjanskega jezika ter izbačenja francoskih izrazov.

— Vidite prijatelj moj, — je rekel oni mladi mož. — Vi kot italjanski natakar, se morate držati našega novega slovarja ter vedno servirati francosko žganje, kadar bo kak gost zahteval "konjak". Italjansko žganje pa se mora imenovati "arzenite". Tako se bo v bodoče naprimer imenovalo italjanski šampanjec z njegovim resničnim imenom, namreč "spumante", kar pomenja peneca se vino in zapomnite si, da se mora vsak resničen Italjan pridružiti naši ligi.

Kako se je pričel D'Annunzio zanimati za to novo kampanjo, o tem nam pripovedujejo njegovi prijatelji. Pred kratkim se je komitej treh pisateljev oglašil pri D'Annunziju, da najde slednji italjanski izraz za "konjak", kajti italjanske tvrške so sklenile poslati svoje proizvode na trg pod italjanskim imenom. Te tri može je izbral kongres vinogradnikov ter jih naprosil, naj pošljejo D'Annunzija ter ga prosijo, naj jim pove pravi italjanski izraz za konjak, da bo lahko v bodoče prišlo italjansko žganje na trg s pristnim italjanskim imenom.

Deputacija je prišla v vilo pesnika, a "commandante", kot se najraje imenuje, je bil "bazi" ter ni hotel sprejeti deputacije. To ni bilo prvič, da se ga je naprosilo, naj preskrbi ime za kako trgovsko podjetje. Resnica je, da se menjuje sedaj veriga department prodajalec, ki so bile preje last Boccioni-ja, Rinascente in da je prineslo to ime lastnikom teh prodajalen veliko premoženje. Ob nekem drugem času ga je neka tvrška, ki izdeljuje prašek za zobe, prosila, naj ji prekrbi primeren napis. D'Annunzio je izbral naslednje geslo: — Da mi daš slova, se ti je treba le nasmehniti. — D'Annunzio dobiva seveda dividende od dobičkov, katero je prineslo od njega izmišljeno ime, vendar pa ga je težko pripraviti do tega, da dobavi tako ime.

S pomočjo velike diplomacije je bila delegacija konečno vendar sprejeta po preteku dveh dni. D'Annunzio je sprejel odposlanca v pergoli ter jih pozdravil z bojnim kileem Arditov "Alala!" Predstavil jim je tudi svojega gosta, gospodično Baccara, ki ni njegova žena, kot se je splošno glasilo, ker ni še ločen od prejšnje žene.

Razpravljali so na dolgo, kakšen izraz bi bil primeren mesto francoskega "konjak" in konečno je izjavil D'Annunzio, da je edino primerno ime "arzenite", kateri izraz se rabi v Toskani že več kot tristo let za italjansko žganje, napravljeno iz vina. Pesnik je vprašal nadalje, kaj bi rekel svet, če bi on vstrajal pri tem, da se izpremeni ime Firenze v Florenza, kot se je imenovalo mesto v času Danteja. Delegacija se je poslovila, vesela uspeha svoje misije.

D'Annunzio pa se ne peča le z iztrebljenjem tujk ter njihov domoščanjem z domačimi izrazi. Sklenil je postati tudi vinogradnik ter pričel izdelovati posebno vrsto težkega port vina iz grozdja, ki raste ob obronkih, dvigajočih se nad njegovo vilo ob Gardskem jezeru.

Poljub.

Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva.

Spisala Karolina Světlá.

(Nadaljevanje.)

Vendulka se je stresla od pete do glave, ko jo je v gozdu naenkrat objela gosta, mrzla in vlažna tema, skozi katero ni prodrli bleškati ene zvezdice. Spreletelo jo je, ko je slišala okoli sebe tako čudno šumenje, vršeti, vzdihovati in ječati in ni niti vedela, odkod prihajajo ti tajni in neznani glasovi, čegavi so, da-li so to res samo jelke, smreke in gabi, ki si pripovedujejo tako žalostne povesti, ali pa so morda med njimi druga bitja. Vsakotoliko se jej je dozdevalo, da koraka pod vodo na dnu jezera in da so to valovi, ki plajkajo nad njo. Nehote se je pri tem pomnila na pravljico, katero jej je pripovedovala dekla za pečjo.

Bilo je nekoč mesto, ki se je nekadoma pogreznilo v zemljo, a na tistem kraju je privrelo jezero. To vse se je zgodilo radi edinega lažnjiveca, ki ga je bilo mesto gostoljubno sprejelo med svoje zidove. Pravijo, da še sedaj slišijo ljudje na bregu glas zvonov, ki kličejo na pomoč—in osvobodjenje. Morda je Vendulki zato prišla sedaj ta pravljica na misel, ko je tudi sama naglo padla v globine obupa, ker je gojila v svojih prsih ljubezen do lažnjivega moža in ker je njeno srce tonilo v morju žalosti in klicalo na pomoč, kakor oni zvon v utopljenem mestu.

Obšel jo je strah in groza, kakoršne ni še nikdar občutila. Bila je prvič o polnoči v gozdu, ni bila navajena nanj, ker je bila vzgojena samo doma, med travniki in vrsti.

— Oh, vendar sem stokrat raje sama v gozdu o polnoči, bolj je biti pri tihotapeh zadnja dekla, nego podkve nepravicega moža, ki povrh ženo še zmerja in preganja, ker je pridna, si je znova ponavljala ter strah in groza sta se zopet unikalala žalosti. Kako bi se ne bila danes na tej svoji tihoti, temi in tuzni poti spominjala, kako je tistikrat radostno poletela iz očetovega doma pod ženinovo streho, da bi postala njegova nad vse srečna, spoštovana, ljubljena in ljubeča gospodinja? Nebo je bilo takrat rdeče, kakor da bi bilo posajeno s samimi rožami in vijolicami, a med njimi so se prepletale zlate stezice in v njih prostornosti se jej je zdelo, da bo odslej hodila z Lukášem po samih takih zlatih stezicah med najkrasnejšimi rožami in dišečimi vijolicami. In vendar ni bilo na tem prav nič resnice, vse se jej je zlagalo, ničesar jej ni ostalo od tolikoga hrepenenja, ljubezni, upanja, od vse mladosti — ničesar, prav ničesar! Pa kaj ni imelo sreče pokati!

— Vendar ga prebolim, da, prebolim ga, se je prepričevala samo sebe; neki notranji glas jej je rekel, da ga ne bo mogla nikoli pozabiti, da mu je posvetila svojo ljubezen, katere ne bo mogel on na noben način zavreči. — Ne bom si razbijala glave radi njega. Kdo ve, s katero mojih nevoljk se mi sedaj smeje. Ne bom mislila nanj in tudi nočem, ni vreden niti enega mojega vzdihla. Ako nikjer ne, se mi to posreči tukaj. Tu ne bom čula ničesar več o njem, nikoli se z njim ne srečam, tu mi ne bo nihče poročal o njegovi snubitvi in poroki, nihče mi ne bo hvalil njegove neveste, kako je krasna in kako jo bo imel rad, rad. Ali jo bo res imel rad? To morda vendar ni možno! Jaz se zelo jezim nanj, a imeti rada koga drugega mesto njega — ne, tega ne bi mu zamogla storiti tudi iz kljubovanja! Moška ljubezen je v vsakem oziru drugačna nego naša, to sem žalibog spoznala — ali on ni bil tak, ko je bil še nezmožen, pozneje se je povzelo pri ranjki.

Vendulka je naenkrat nehala s svojim jokavim in nemim samogovorom. Teta se je namreč ustavila, in ona, ki je korakala po ozki stezi tik za njo, se je tudi morala ustaviti. Stara Martinka je nekaj privlekla iz žepa in tako tiho zašepetala, kakor ptič bogvekje tam nad vejami. Pazno je prisluskovala tja v daljavo, od koder se je za hip ravno tako pritaženo in zategnjeno odzvalo. Teta je zarajala.

— Stari Matevž čaka še vedno name, je zasepetala Vendulki, — vedel je, da pridem, če bi tudi o-genj deževal. Res je, da se samo

name lahko popolnoma zanaša; tega ni rekel kar tjavendan. Toda sedaj se morava pozuriti, da naju ne bo čakal predolgo.

Stara Martinka je pospešila korake v taki meri, da se je morala Vendulka oprijemati njenega krila, sicer bi jo bila takoj izgubila izpred oči; starka je tako moško korakala, da jo je ona komaj dohajala. Kot bi trenil, sta dospeli k visoki porašeni skali. Vendulka je mislila, da jo obideta, a Martinka je kar pričela lezti proti vrhu kakor divja koza, s katero je primerjala starega Matouša; zopet jo je Vendulka komaj dohajala. Nista lazili dolgo, naglo sta krenili v stran, drevje se je pred njima porazgubilo in dospeli sta na mal proctor, v čegar sredi se je nekaj zgenilo kakor moška postava. Bil je to stari Matouš, ki je vstal iz trave, kjer je ležal in čakal na danes tako počasno donšalko. Ko je slišal, kako je zasuknelo v grmovju, je povlekel izpod svoje sakuje veliko culo in brzo zavpil, da prihajata iz gošče dve ženski mesto ene same. Takoj je spustil culo iz roke in hitro segel v nedrje. Vendulka se je vsa prestrašena skrila za hrbet svoje tete; v roki se mu je zasvetila pištola, ki jo je pomeril naravnost proti njeni glavi. Kdo ve, kaj bi se bilo lahko zgodilo, ako bi ne bila Martinka takoj prisrčala k njemu in mu pojasnila, katero pomagalko si je danes privedla s seboj. Vsaj Vendulka si je mislila tako, tresoč se po vsem telesu.

Zasnejal se je Vendulki stari tihotapec, ker se je tako ustrašila in jej podal svojo kakor rog trdo desnico v pozdrav; ali njej ni bilo do smeha prav nič; tresla se je še vedno, kakor bi bila gledala smrti naravnost v oči. Obotavljaje se je samo dotaknila njegove roke, narkar se ji je jel znova smejeti, češ, njena teta je vsa druga deklica nego ona; take ženske se ne rodijo več.

Medtem je Martinka pobrala tihotapecovo culo, jo skrila in jebas in na njem vse tako nakitila, da ni mogel noben človek vse svoje življenje spoznati, da je v njem še kaj drugega nego maslo. Jerbasa seveda ni izročila nečakinj; bala se je, da bi zopet napravila kakšno nerodnost, ko pada že v omedlevico, če potegne kdo iz nedrj kosček železa in jej ga pokaže. — Stari Matouš je Martinki k vsemu pohvalno pritrjeval in jej vedno zagotavljal, da obesi vse na klin, ko bi ona nehala prihajati njegovim ljudem naproti; pripomnil je tudi, da jej danes ni treba blaganimor nositi, ker prebde zvečer ponj platnar iz Ryelnova, ki ga ima poslati k neki gospej tovarnarici, katere se je bila s tihotapec zmenila za nekoliko svilenih oblek, namenjenih njeni hčeri za balo.

Se ni bil stari Matouš prav izrekel svojih besed, ga že ni bilo več videti; izginil je tako naglo, kakor bi ga bila požrla skala, na kateri je stal. Zopet se je Vendulka stresla. Njegov nenadni odhod, njegove prejšnje surove besede, divje kretanje in divji smeh so jo popolnoma omamili. Ta Lukaš, oh, ta Lukaš, kam jo je privedel samo zato, ker ni nikoli pogledala drugega moža nego njega! Kdo bi jej bil prerokoval, da jo bo gnal tako daleč? Malo, da ni bila radi njega ustreljena. Bog ve, če bi ga bila ganila njena smrt? Kdo ve, če bi šel na pogreb? Pravzaprav bi ne smela vzeti svoje jeze s seboj v grob in tam tarnati čezenj, ko je vendarle vedela, da on ni vsega kriv, da ga je pokvarila v prvi vrsti njegova ranjka žena.

Tresoč se od mraza, žalosti in strahu, ki ga ji je povzročala vsaka malenkost, se je bala, da morda najhuje šele pride, da skoči zdajpazdaj nanjo kar cel polk stražnikov in jo odvede v zapor. Zato se je naglo obrnila in se narotala s teto proti domu.

— No, kako ti ugaja hoditi tihotapec naproti? jo je vprašala Martinka hudomušno, ko je prihajajoč iz gozda krenila z njo v smrečje, kjer je stanovala.

— O dobro, dobro, je zatrjevala Vendulka, a pri tem so jej sklebetal zobje, da je bilo slišati bogvekam.

(Konec prihodnj.)

Slike iz sodobne Rusije.

(Mark Krimickij.)

Z dekretom z dn. 2. avgusta 1. 1918 je bil sprejem v višje šole republike zelo olajšan — zadostovala je manjša stopnja izobraženosti. Rezultat tega je bil, da so se dvorane visokih šol napolnile z nezadostno pripravljenimi poslušalci. Profesorji niso mogli istočasno predavati onim, ki so dovršili študij srednje šole, in onim, ki so znali komaj štiri pravila aritmetike. Profesorji so se razljutili na sovjetsko vlado, dijaštvo pa na profesorje.

Začeli so iskati izhoda iz težkega položaja.

Pripravljeni kurzi s srednješkolskimi knjigami niso mogli zadovoljiti delavstva. Treba je bilo knjig ki bi obširnemu praktičnemu znanju proletarcev in kmeta dale teoretično izobrazbo. Tako je vrasla ideja delavskih fakultet. Začela so se predavanja, ki se ozirajo na praktične življenske skušnje proletarcev in ki kolikor mogoče ignorirajo filozofično razpravljanje. S tem se je polagoma pripravilo delavstvo za višjo izobrazbo.

V različnih rajonih Moskve obstaja sedaj 126 muzikalnih krožkov za delavce, izmed njih 45 za naraščaj. Število članov znaša okrog tritisoč. V prvem polletju 1921 je bilo okrog 156 muzikalnih izletov. V havmanovskem in gorodskem rajonu funkcionirajo pedagogično muzikalni kurzi. Sedaj se dela na to, da se ustanove posebni kurzi za igranje na narodnih instrumentih.

Najbolj zanimiv razvoj teh je na jugovzhodu, v rostovsko-donskem rajonu. Sovjetsko gospodarstvo v tej peckrajini se je začelo organizirati šele decembra 1920. Do 15. aprila 1921 je bilo organiziranih 24 takih gospodarstev pri različnih industrijskih podjetjih Rostova na Donu — na obsegu 21.918 desjatin. Živimo so spravili v stajje, delavci so se nastanili v hitro napravljenih kočah in šotirih.

Delavcem niso pomagale pri organiziranju teh gospodarstev nikake sovjetske organizacije. V vsem delu je bila edina inicijativa delavcev samih. Delovna živina in krave, ki jih je poslala sovjetska vlada, so bile tako slabe, da niso mogle priti niti 12 vest daleč. — Morali so vsa živino spraviti na tovrstne avtomobile. Sedaj je ta živina zdrava in sposobna za delo.

Pod carjem se je vzgajalo po raznih otroških zavodih vsaj okrog 13.000 otrok. Sedaj se vzgaja po dečkih domovih že čez 340.000 otrok.

Za naraščanje dečkih domov nima toliko zasluge skrb sovjetskih delavcev za sistem skupnega vzgajanja odrasajočih generacije kakor skrajna potreba delavske naselitve. Vsi odrasli člani družine delajo sedaj po splošnem pravilu izven hiše. Deča ostaja brez nadzorstva. Zato mora sovjetska vlada skrbeti za pomoč družini.

Novi — sovjetski gojenici se ne vzgajajo po profesionalnih predpisih. Ne dela se na to, da se naravnost iz njih dobro izvežbane gosposke sluge, ampak cilj njihove vzgoje je — napraviti iz njih razvite državljane socialistične delce. Zato se uče otroci vsakovrstnih poslov in obenem se vzgajajo v duševnem estetičnem smislu. — Zato opravljajo otroci vse sami in morajo vzgojitelji vedno živeti z gojenici skupaj, da žive z njimi takorekoč eno življenje.

Največja otroška naselbina je v prejšnjem "carskem", sedaj "dečjem" selu v Jasni Poljani, kjer je vse urejeno popolnoma v Tolstojevem smislu.

Tišina po ulicah. Molk in skrb sta zapisana na obrazu delavskega mesta.

V Petrogradu, v nasprotju z drugimi kraji — zelo malo trgujejo, ampak mnogo delajo.

Kljub pomanjkanju kuriv in delavskih rok se ne zapirajo tovarne, ampak delajo in napredujejo.

Glavno vprašanje je koncentracija industrije — edin pameten izhod iz težkega industrijskega položaja, edino sredstvo, da se ubelji neproizvajalni potratil sil.

V mestu se kaže dimniki 156 velikih tovarniških podjetij. Ali delo po njih ni enakomerno razdeljeno, ker ne more dobiti vsaka tovarna zadostno število delavcev, ki jih je mnogo v rdeči armadi in

Slavna igralka v samostanu.

Eva Lavalliere, — to je bilo ime, ki je privabilo na obraz vsakega človeka v Parizu vesel izraz še pred štirimi leti.

Ena vodilnih luči francoske lahke komedije priznana kot najbolj popularna med vsemi lepimi ženskimi pariških gledališč in komaj sredi poti svoje javne karijere, je Eva Lavalliere izginila s pozornice tekom velike vojne.

Pariz, — internacionalizirano glavno mesto Francije tekom vojne. — je hrumel v varieteti, da vidi krasno in tipično raneosko umetnico, ki je bila kljub svojim štiridesetim letom še vedno zavist svojih tekmovalk. Sedaj pa je čul isti Pariz, da je za vedno zapustila pozornico in da namerava stopiti v samostan. Pariz je spravil na dan vse mogoče teorije glede vzrokov tega nepričakovanega koraka ter ni hotel vrjati.

Prekanjeni časnikarji so seveda pričeli pisati številne storije o ljubzenskih aferah, ki so baje odgovorne za časno odsotnost slavne igralka, a ker je Pariz ni več videl na odru, je pozabil nanjo.

Pred kratkim je šel neki pariški pisatelj, ki se je mudil na počitnicah, mimo neke majhne hiše v majhni vasi Thudlières, v departmentu Voges v iztočni Franciji. Nad vratmi hišice je viselo razpelo. Na eni strani je zimzelen pokrival zid hiše. Poslopje kot tako je vzbudilo le malo pozornosti razvajenega Parizana, a tem večjo pozornost je vzbudila bledečična ženska, oblečena v priprosto črno obleko, ki je ravnokar prišla iz cerkve, nahajajoče se v bližini ter prihajala v spremstvu mlade ženske proti dotični hišici. Parizan je se nekoliko umaknil, da opazuje obe. Obe ženski sta stopili v hišico in Parizan je nato vprašal nekega vaščana, kdo je ta ženska. Bila je Eva Lavalliere.

Mož iz Pariza se je vrnil k hišici ter potrkal na vrata. Mlada deklica, ki je spremljala nekoč slavno francosko igralko iz cerkve do hišice, je odprla vrata. Pogovor, ki se je razvil med Parizanom ter spremljevalko Lavalliere, je razkrival povest ženske, ki si je izbrala življenje, v katerem ne more biti nobene preteklosti.

Stari prijatelji in občudovalci te igralka je ne bodo nikdar več videli. O novi Lavalliere pa so izvedeli naslednje:

— Da, ona je tukaj, — je rekla deklica pri vratih, — a vi je ne morete videti. Na vstrajajte pri svoji zahtevi. To je princip, absolutno pravilo. Gospodična Lavalliere ne bo nikdar sprejela nobenega človeka iz Pariza tudi ne svojih najbolj intimnih prijateljev. To ni navadna hiša, to je samostan. Ona preveč trpi ter ni dosti zdrava in močna, da bi mogla stopiti v redan samostan. Umaknila se je iz sveta. Le malo znančev ima v vasi. To so ubogi, katerim pomaga in oni, ki delajo zanjo. Nikdar ne zapuša te hiše, razven kadar odide na kratka romanja. Bili smo pred kratkim v Lourdu, a z izjemo izprehodov v Saint Antoine gozdu ali po vrtu tukaj zapusti ona le redkokedaj to hišo.

Deklica je izjavila, nadalje, da ni ta nekoč slavna igralka še nikdar govorila v svojem izoliranem zavčaju o gledališču.

— Nikdar, — je rekla deklica. — Med svetom in njo je vse končano, — vse. Ona še vedno poje, a le na božjo čast v cerkvi. Njen glas je postal naravnost čudovit. Dosega take višine kot jih ni mogel nikdar preje. Pri maši jo podpira celi zbor. Gospodična Lavalliere je postala očičena, — je nadaljevala verna spremljevalka, — ter se ne peča z nobeno drugo stvarjo kot z molitvijo in dobrimi deli Nikarte pa misliti, da je vedno žalostna. Ravno nasprotno. Ona je vesela in lastna ji je sedaj ona očarljiva veselost človeka, ki je globoko veren. Pogosto mi je rekla: — Sedaj sem srečna kot nisem bila še nikdar poprej.

Nagrade za medicinska odkritja.
V angleških krogih zdravnikov je v zadnjem času nastal pokret da zasleduje cilj, da se važna medicinska odkritja po vsej državi nagradijo in to v obliki državne penzije ali na drugi slični način. Ta pokret je nastal vsled tega, — ker so običajno važna medicinska odkritja ostala nenagrajena, tako da so razni dobrotniki človeštva živeli sami v bedi in brez slovesa. Pokret je nastal posebno vsled slučajja, ki je angleške zdravniške silno vznemiril. V zadevi je prizadeval znameniti angleški zdravnik ki je za časa svetovne vojne prisel do novih znamenitih odkritij v uporabi Roentgenovih žarkov. — Prisel je za državno podporo, komisija za podpiranje izumitev pa ga je odbila s motivacijo, da morajo zdravniki pri svojem delu zasledovati humanitarne ne pa materialne koristi.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DEŽAVAH.

ADVERTISEMENTS.

NAJ SE ZGLASI
JOSEPH VOHTE, ki je bival leta 1917 v Little Falls, N. Y., in pozneje baje odšel v Forest City, Penna.
FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (20-22-10)

NAZANANO IN ZAČVALA.
Tužnim sreca naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti ljubljene soproge, matere in sestre **FANY KUCLAR**, roj. Kompare, katere je po kratki bolezni pljučnice, prevedena s sv. zakramenti, dne 13. oktobra zapustila to solno dolino. Ranjka je bila stara 34 let, doma iz Ihanu pri Domžalah na Kranjskem. V Ameriki je bivala nad 15 let.

Tem potom se zahvaljujem vsem, kateri so me tolažili v času njene bolezni in ko je ležala na mrtvaškem odru. Iskrena zahvala ujemim bratom in sestram za krasne venice. Lepa hvala družinam F. Kuclar, Kovach, Jurkas st., Pekle, Grbec, Cvetkovich, Nakrst, Lasky, Wenzel, Tomash, Mr. in Mrs. Zimmerman, Koetzer-Hummil, Minka Hrašar, New England Hat Company, Sarnoff Company in vsem onim, ki so mi delili uteho in moji bradikosti. Iskreno se zahvaljujem tudi onim, ki so darovali za maso. Da je bila ranjka prijateljica med vsemi, je kazal njen pogreb.

Zalujoči ostali:
Lawrence Kuclar, soprog.
Stanley, sinček.
Frank in Anton Kompare, brata.
Marie Kompare, Ivana Toncich in Helen Jurkas, sestre.
V starem kraju zapuša starše in sestro Anjo, 20. okt. 1921.
Brooklyn, N. Y.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specializirani v Pittsburghu, ki ima 25-letno prakso v zdravstvu vsak večjih bolnišnic.

Sestrupljanje krvni sdravi v glavnem 200. ki pa je izumljal dr. prof. Krich. Če imate močnejše ali mehkejše ne vsemu, v grlu, izpadajo laze, bolečine v kožici, pričnejo se izstati vam loem kri Ne čakajte, k-va ta bošena bolezen.

Vse moške bolezni sdravi po obratnem Astodit. K-vo hitro opazite da vam prebava, sdravje, re ukajje. A, temveč pridite in j-va v-va go bow sopot povrniti.

Eyrosom ali vedno kilo odpravim v 28. urah in sdrav biva operacija.

Bolniki nebrvija, ki povzročajo bolečine v krhu in hrbu in v r-vaših tudi pri p-vaših v-va. odpravim s (p-vaš) re-va.

Revmatizem, tranje, bolečine o-vašine ar-vašice, sdravje in druge bo-vašne bo-vašni, ki nastajajo vsled ne-vašne krvi, odpravim v kratkem času in ni pot-vašne boleš.

Nekateri drugi zdravniki rabijo to-vašne, da vas razumejo. J-va znam je in stara-va K-va, v-va v-va lažje sdravim. Ker v-va razumem slovenščino. Uradne ure: ob delavskih urah 8. do 8. Ob nedeljah od 8. do 8.

WSS WSS WSS WSS WSS

Zaščita proti prehladu.

Električni radiator, katerega se zamore sklopiti z vsakim električnim stikom, da natančno isto gorkoto, ki je tako zaželjiva v teh mrzlih jutrih.

V resnično mrzlem vremenu je dobrodošel prispevek k redni gorkoti.

Radiatorji raznih vrst se kažejo v naših izložbah, kjer smo vedno "Na vašo razpolago".

The New York Edison Company
General Offices: Irving Place and 15th Street
Podružnice, kjer se prodajajo in kjer so na ogled električne pe-
prave, namenjene za učnost občinstva.
20 Norfolk St 124 West 42d St 362 East 149th St
10 Irving Place 15 East 86th St 555 Tremont Ave
15 East 125th St

PRISRČEN smeh je najboljšo zdravilo sveta.

Če ste otožni, zamišljeni — se prav na široko zasmejte — pa boste takoj ozdravljili.

Knjiga Peter Zgaga vam povzroči smeh, kadarkoli pogledate vanjo.

Ena knjižica za 50 centov vam bo trajala za vedno.

Iskrite ta kupop: priložna petdeset centov v zamkah ter ga pošljite:

Slovenis Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York.
Cenjeni: Za priloženih petdeset centov v zamkah mi pošljite knjigo "Peter Zgaga."
Ime
Naslov
Država

WSS WSS WSS WSS WSS

Vdova Leruž. Spisal E. Gaboriau.

Prevedel za "Glas Naroda" G. P. Francoski detektivski roman.

43

(Nadaljevanje.)

Ko je mladi mož zaprl vrat za seboj, je dostavil, kot da hoče dati duška svojim najbolj skrivnim mislim: — Če me zapusti on, v koga naj stavim vsa svoja upanja in kaj bo postalo iz mene O moj Bog! Kaj more postati kedaj meni oni drugi?

Ko je zapustil Albert sobo svojega očeta, je nosil njegov obraz vse sledove silnega zinjjenja, katero je občutil tekem tega pogovora. Služabniki, katere je srečal, so to tembolj zapazili, ker so čuli nekaj o prepiru.

No, — je rekel neki stari služabnik, ki je bil že trideset let v službi družine, — grof je imel že zopet nesrečen nastop s svojim sinom. Stari mož je bil strašno razburjen.

To sem zapazil že pri večerji, — je rekel točaj. — Grof se je komaj zadrževal, da ni pričel kričati kar pred menoj. Strašno je zavijal oči.

Kaj pač je moglo biti? — No, mogoče tega sama ne vesta. Denis, pred katerim govori ta vedno povsem presto pravi, da se pogosto pripravata skozi cele ure, kot pes in mačka in sicer o stvareh, katerih on ne more pojmiti.

Ah, — je vzkliknil neki mlad človek, ki se je šele učil, — če bi bil jaz na mestu mladega grofa, bi bitro obračunal s stari.

Ti si bedak, — je rekel stari služabnik. — To bi lahko storil ti s svojim očedom, od katerega ne bo nikdar dobil pet centov in ki si se že naučil, kako služiti si vsakdanji kruh brez dela. Sedaj pa mi povej, kaj more storiti mladi grof? Postavite ga na sredo Pariza, z njegovimi finimi rokami kot edinim kapitalom in videli boste.

Saj ima vendar posestvo svoje matere v Normandiji, — je rekel mladič.

Jaz ne morem iznajti, — se je oglasil tedaj lakaj, — kaj hoče pravzaprav stari grof. Njegov sin je naravnost uzoren mladenci in prav nič bi mi ne bilo žal, če bi jaz imel takega. Povsem drugačen pa je bil v hisi markija Kurtivoa, kjer sem služil. Stari je imel princip, da ne sme biti nikdar dobre volje. Njegov najstarejši sin, ki je prijatelj našega mladega grofa, katerega pride večkrat obiskat, je sod brez dna, kar se tiče denarja. Potrošil bo tisoč frankov hitreje kot morete vi skaditi eno pipico tobaka.

Marki pa ni bogat, — se je oglasil neki starih, — kajti on nima več kot šestdeset tisoč frankov dohodkov na leto.

Radi tega se tudi ježi. Vsaki dan izve kako novo storijo o svojem sinu. Imel je svoje lastne sobe v hisi ter je lahko prihajal in odhajal kadar se mu je zljubilo. Svoje noči je preživljal pri kartah in s popivanjem. Z izraskami je uganjal take kravale, da je moral policija poseči vmes. Ravnen tega pa sem ga moral večkrat zavleči v njegovo sobo ter položiti v posteljo, ko so ga natakari iz restavracije privedli v kočiji domov, tako pijanega, da ni mogel izgovoriti nobene besede.

Ha, — je vzkliknil mladi služabnik. — To je morala biti kaj dobičkosna služba.

Kot se vzame. Kadar je dobil pri igri, je metal denar naokrog, a on je ponavadi izgubil. Kadar je bil pijan, je bil zelo nagle jeze ter ni prav nič varčeval z udarci Moram pa priznati, da so bile njegove smodke izvrstne. Bil pa je lump. Grof tukaj pa je kot jagatje in strašno moder. Res je, da je zelo strog, a ni nikdar brutalen napram služabnikom. On je vedno na isti način velikodušen, kar se končno še najbolj izplača.

Taka je bila sodba služabnikov. Ona družbe pa je bila mogoče manj ugodna.

Grof de Commarin ni bil eden onih, ki imajo dvomljivo in večsah malo zavidanja vredno lastnost, da ugajajo vsem. Bil je toliko pameten, da ni zaupal onim čudakom, ki njemu hvalijo vsakega.

Albert je bil nekoliko čudaka in vsled tega se je veliko razpravljalo o njem ter ga sodilo na različne načine. Dolžilo se ga je grehov najbolj nasprotnega značaja in tako nasprotno čim si napak, da so predstavljale svojo lastno obrambo. Nekateri so ga naprimer dolžili, da goji ideje, ki so preveč liberalne za njegovo stališče. Ob istem času pa so se drugi pritoževali nad njegovo pretirano aroganco. Dolžilo se je, da brezkernno postopa z najbolj resnimi vprašanji in nato zopet, da afektira resnost.

Na vseh prireditvah je izgledal kot da se strašno dolgočasi in to se je splošno smatralo za slab okus. Ker je moral dosti hoditi v družbo, se je dolgočasil ter napravil strašno napako, da je to tudi kazal na zunaj.

Nekoč se je glasilo, da se zelo zanima za madamo Prosny, ki je bila mogoče najbolj poredna ženska v Parizu. To pa je bilo vse. Matere, ki so imele godne hčerke, so ga zagovarjale. V zadnjih dveh letih pa so se obrnile proti njemu, ko je postala njegova ljubezen do gospodične de Arlanž splošno znana.

V klubu so mu negajali ter ga imenovali modrijana. Tudi on je poskušil živeti, a se kmalu naveličal ponočevanja in posedanja pri kartah. Tudi ni cenil družbe onih slabotnih sestra, ki dajejo v Parizu notoričnost svojim ljubimcem.

Ker ga je brezdelica nrujala, je skušal dati življenju nekaj pomena z delom. Nekoč je sklenil stopiti v javno življenje in to je bil tudi eden izmed vzrokov njegovega spora z očetom. Beseda "liberalce" je zadostovala, da so pričeli starega grofa zvijati krič. Svojeja sina pa je sumil liberalizma, odkar je čital neki njegov članek, priobčen v nekem perijodičnem listu.

Kljub temu pa je živel svojemu stanu primerno in v njegovih hlevi in kočiji si bile slayne po celni Parizu. Vsakdo si je želel biti navzoč pri velikih lovih, ki so se vršili koncem vsakega oktobra na posestvu Commarin, obdanem od velikanskih gozdov.

Njegova ljubezen do Klare, — globoka, dobro premišljena ljubezen, — je v veliki meri prispevala k temu, da ni sledil vzgledu svojih prijateljev. Plemenito nagnjenje predstavlja vedno mogočno zaščito. Ta ljubezen, ki je bila vir jeze za starega grofa, je bila vir najbolj nežnih in trajnih čustev v sreču mladega grofa. Dolgočasje je izginito iz njegovega življenja.

Vse njegove misli so se obrnile v isto smer. Vse njegove akcije so imele le en cilj. Sklenil je, da ne bo nikdar imel nobene druge žene kot Klara. Njegov oče pa ni hotel privoliti. Napori, da premaga odpor očeta, so bili dolgo časa posel njegovega življenja. Konečno, po treh letih ustranjanja, je triumfiral. Grof je privolil v to zvezo. Sedaj, ko je ravno želel srečo svojega uspeha, pa je prišel Noel, neizprosen kot usoda, s svojimi usodepolnimi pismi.

Ko je zapustil sobo svojega očeta ter šel proti svojemu lastnemu kribu, so pohitele njegove misli k Klari. Kaj delu v tem trenutku? Brez dvoma misli njomi. Ona ve, da bo prišla kriza ta večer ali najpozneje jutri. Brez dvoma moli.

(Dalje prihodnj.)

Tajna diplomacija.

Srednja Evropa je postala arena antante. Po porazu centralnih vlasti so sedli diplomati in finančniki antante za zeleno mizo in so pričeli deliti in deliti popolnoma pozabivši na lepa gesla o svobodi, demokraciji, samoodločevanju narodov ter o javnosti diplomacije. Vsa ta lepa pesem je bila feniksovih petje, zakaj diplomatje antante so pri sklepanju mirovne pogodbe imeli v mislih samo dve stvari: svoje gospodarske interese in vojaške ozire.

Mirovna pogodba je sklenjena brez narodov. In sklenjena je, čeprav je v marsikaterem oziru krivična, neizvedljiva. Prav sedaj inajo dolgotrajni konflikt v Goraji Sleziji, nedavno bi po mirovni pogodbi bila morala Madžarska odstopiti Avstriji zaedno Ogrsko — Burško. Madžarska se brani in Avstrija nima vojaške sile, ki bi omogočila zasedbo tega ozemlja. Tako je hotel neki poveljnik oditi z vojniki v Burško. Ko je poveljnik dal ukaz, ga je neki vojak oklofutal. Poveljnik je hotel vojaka kaznovati, toda vojaški svet je poveljnika odstavil in napovedal stavko. Avstrija torej ni zmožna izvesti tega dela mirovne pogodbe, kar seveda ni pogoda antanti, ker bi trpel ujed antante, če se tudi ta del mirovne pogodbe ne izvede. In kaj hoče napraviti antanta?

Pooblastiti hoče malo antanto ker bi bilo zanjo to prenaporno, da izvede mirovno pogodbo med Madžarsko in Avstrijo z intervencijo, to se pravi z diplomatično ali pa z vojaško silo.

To je eno vprašanje. Imamo pa še cel kup tajnosti z Italijo, zavede z Albanijo, zvezo s Francijo, Rumunsko in Poljsko glede Rusije. Vsa ta vprašanja so v problemu, so nerešena ali pa, kolikor so rešena, se je to zgodilo brez vednosti našega parlamentarnega zastopstva. Take razmere niso vladale v tem pogledu nitje v skrajno nedemokratski Avstro-Ogrski, ki je zaradi svoje tajne, čisto zlobne diplomacije slovela.

Nočem ugovarjati tu mirovni pogodbi, dasi vemo, da je potrebna nje revizija. Mirovna pogodba se izvaja silno počasi in pri pogajanjih glede detaljnih določb iziskava antanta iz svojih žrtv vs mogoče gospodarske in politične interese, na katerih so udeleženi tudi domači kapitalisti, ne pa narod.

Za vsakega razumnega državljana je jasno in žaljivo, da države se dandanes niso prenehale s svojo tajno diplomacijo. Ako se vrše diplomatične akcije in dogovori in interesu državljanov, potem res ne razumemo, zakaj bi narod ne smel poznati zunanje politike. Če je pa ta politika slaba, je tembolj potrebno, da se vrši pod kontrolno narodovih zastopnikov. Država niso ministri, ampak državljani.

V narodni skupščini bodo naši socialdemokratski poslanci dne dni zahtevali javnost diplomacije, kakor je naša stranka to že prej že v začasnem predstavnistvu tudi storila. Vprašanje je le, kakšno stališče bodo zavzeli k temu vprašanju druge stranke. Kolikor se spominjamo, so doslej vse stranke v Sloveniji odločno zastopale stališče, da je neobhodno treba odpraviti tajnost diplomacije. Če so te stranke postone, če je to bilo kdaj njih resna zahteva, potem je samobesbi umljivo, da bo zahteva naših poslancev in narodni skupščini pridrila, in bomo v naši državi prav lahko odpravili to pokveko — tajno diplomacijo.

Stranka, ki bi ta predlog zavračala, izgubi vsled nedoslednosti svojo resnost. ("Naprej")

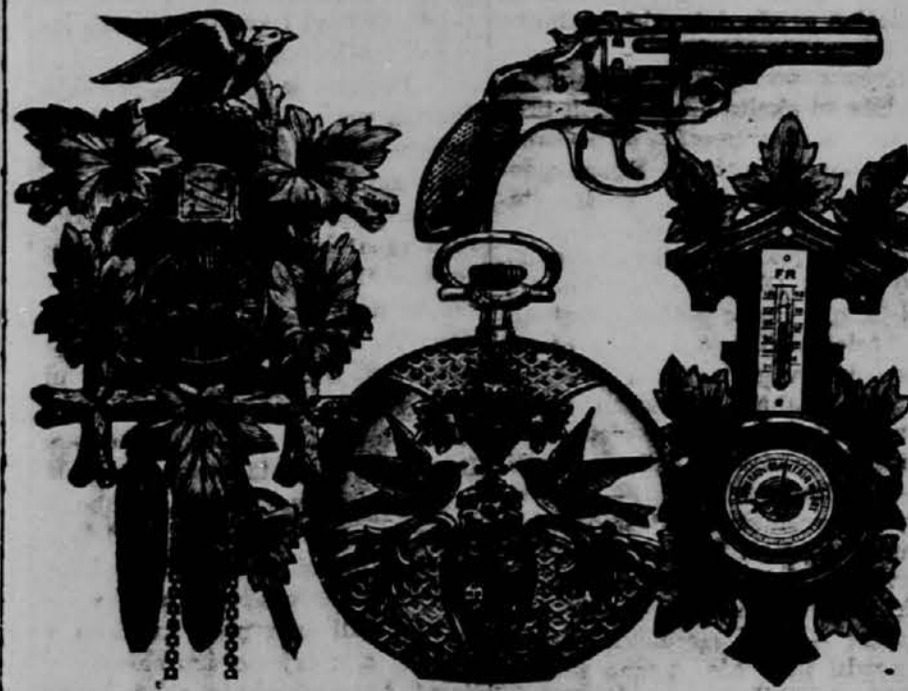
ADVERTISEMENTS.

SLOVENSKE - PIANO - ROLE

- LJUBCA MOJA \$1.25 VSI SO PRIHAJALI \$1.25
MLADI VOJAKI \$1.00 HOLZFAKER MARŠ \$1.00
DONAVSKII VALOVI \$1.00 ČREZ VALOVE \$1.00
SE DOBIJO EDINOLE PRI:
NAVINŠEK - POTOKAR CO., 331 Grece St., Conemaugh, Pa.
Pri naročilu blagovilite pošlati 25 centov za poštnino.

STOJ! ČITAJTE IN SE IZKORISTITE S TO STOJ!

Ne denarja vnaprej. Izrečite to silko ter nam po pošlitate z imenom in naslovom.
Ne koristite in druge predmete pošljite na 10-dnevno poskušajo. Prvi se izkoristite s to izredno toletno ponubo. Ko spoznate veliko vrednost predmetov, izkoristite ponubo ter postanite naš zastopnik.

- 1. Ura kukavica. Ravnokar dospela iz Evrope, Velika ura, 8 x 12, iz draga
trajnega lesa, ročno okrašena. Koleje pravilno, kaže pravi čas, regulirano
z dvema utežmi. Kukavica kljice iz smilnih vrat ure in pol-ure. Zvenenje za
vsakim utjem je blagolastno.
2. Prvovrsta železniška ura. Ima dobro koleje, z dobrega materijala, z
resničnimi dragulji. Kaže pravi čas. Je v srebrno-nikljestem obodu, krasno
izrezanem. Garantirano za več let.
3. Avtomatična pištola. Jako uspešno sredstvo za samobrambo.
4. Barometer in termometer. Kaže vreme za en dan naprej. Priprava je v
biestechem, ročno izrezanem lesu. Termometer je nad barometrom. Nične
mi bi ne bil brez tega predmeta.
POMNIITE, NE SAMO EDEN, AMPAK ŠTIRI PREDMETI SO ZA SAMO \$9.00.
Brez obotavljanja, plišite danes. Pridenite 50 centov v znakmah za pošiljanje
stroške, da vam pošljemo to izvanredno zbirko. Ko dobite, plačajte \$9.00.
Pokažite prijateljem in sosedom. Presojajo naj vrednost vsakega predmeta
MI vrnemo denar, če niso predmeti dvakrat toliko vredni.
HITRO NA DELO! EDEDA!

UNION SALES COMPANY
Dept. 234 673 W. Madison Street Chicago, Ill.

V odgovor.
Ponovne naznanjane vsem rojakom in rojakinjam,
da prave Elgin garantirane molke in ženske ure čisto
siate prstane, veritico, privetko in vso drugo slatinno ter
domante; dalje prave glasne svetovne COLUMBIA GRA-
MOPHONE in SLOVENSKE PLOŠČE prodaja in raspoli-
lje po celi Ameriki manj Vaš slovenski voščilni trgovci
s slatinno
IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.
Pliše mi po celi, pošlje ga vam brezplačno.

Sramota za Jugoslavijo.

Splitska 'Pobeda' priobčuje daljši članek o razmerah v vojvodini. Med drugim piše: Jasno je kot beli dan, da so klerikaleci proti napredku in narodnemu edinstvu, proti demokratizmu in pravoslavni dinastiji. Nedostojno klerikalno delovanje pa se opaža zlasti v Vojvodini, kjer ni naše katoliške škofije, ampak so odvisni katolikičani od madžarskega škofa. Tudi naši katoliški bratje v Medjimurju spadajo pod madžarskega škofa v Szombothelyju, ki je najzvestejši pristaš bivšega cesarja Karla. V glavni katoliški cerkvi v Somboru ne na stropu velika slika — simbol nerazdeljive katoliške Madžarske. V sredi sedli mati božja s krono sv. Stefana na glavi, v desnici drži madžarsko žezlo, v levici Jezusa, ki blagoslovlja ljudstvo z madžarskim jezikom madžarskih kraljev. Pred materjo božjo klečita dva angela. Eden nosi velik madžarski grb, drugi pa lovorjeve veve. In ta slika sramoti že nad dve leti Jugoslavijo. Pamenčen človek bi mislil, da je treba to sliko odpraviti. Klerikaleci pa tega ne uvidijo. Nekega dne pa pri ministrski oredba, da se mora slika odstraniti. Toda kaj se je zgodilo? Katoliški fratri so kar pobesneli. Nepričakovano so s priznice napadali Srbe, ki hočejo vse popravoslaviti. Čititi katoliško vero in zrušiti katoliške cerkve. Vsi prisotni verniki so začeli jokati. Nato je šel svečenik s priznice ter v popolnem cerkvenem ornatu in s križem v roki poveljnik, naj se udeležijo demonstracije proti ministrski naredbi. In res je bila naredba ukinjena. V cerkvi pa je pred sliko madžarske katoliške države zapel klerikalni pop zahvalno pesem.

ADVERTISEMENTS.

POZOR, DRVARJI!
Tisti, kateri so že pri meni delali, ko so mi naročili, da naj jim naznamim, kdaj se bodo zopet začela delati drva, torej jim naznamam, da zdaj smo zopet začeli delati. Plačo imamo zdaj od sežnja (klatra) \$1. Torej, kateri bi rad sem prišel delati, zdaj ima priliko. Rudolph Debelak, P. O. Box 23, Shingleton, Mich.

Jaz spodaj podpisana bi rada zvedela, kje se nahaja ANTON REPIČ, podomače Tomižav iz vasi Žapavce, občina Šturje na Vipavskem, sedaj Venezia Giulia, Italia. Zadnji njegov naslov je bil Box 543, Weston, W. Va. Jaz sem pred kratkim prišla iz stare domovine in mi imam poročati jako mnogo stvari, ki se samo njega tičeje. Njegova žena in otroci živé v strašni bedi in pomanjkanju, denarja nomenega od nikod. Rojake širom Združenih držav prosim, ako kateri ve, kje se zgoraj omenjeni nahaja, da mi blagovoli sporočiti. Ako pa sam te vrstice čita, naj se mi javi, ali pa naj takoj svoji ženi in otrokom piše in kaj denarja pošlje. — Mary Mihajević, 4011 E. 42. Street, Cleveland, Ohio. (20-21-10)

Bogata, rdeča kri

pomenja dobro zdravje. Nuga-Tone je čudovito zdravilo za grajenje bogate, rdeče krvi, močnih stalnih živcev ter zdravih, krepkih, moških in žensk. Tisočeri za uporabljajo že trideset let s popolnim uspehom. Sestavljeno je iz osmerih dragocenih zdravil, ki upljujejo na važne dele telesa. Nuga-Tone povrne dober tečaj uredi prebavo, uravna črevesja, osladi sapo, odpravi belino z jezika, poveča teko ter spravi v telo novo življenje in energijo. V vašo lica bo spravi barvo in moč v vašo telo. Nabavite si danes v lekarni steklenko Nuga-Tone, jemljite 2 g aga par dni, in če niste popolnoma zadovoljni z uspehi, vrnite ostank leknarstvu in on vam bo vrnil denar. Če vaš lekarnar nima Nuga-Tone, ne vzemite nadomestka, ampak pošljite nam \$1, in mi vam bomo poslali celomesečno zdravjenje, poštnina plačana. — National Laboratory, 1618 S. Wabash Ave., Chicago.

Nuga-Tone
Dospelo je novo suho grozdje.
Mladost ali stari človek, jedo, boka 50 fantov .. \$2.00
Čiper goslje največje in najsladkije jagode, boka 50 fantov .. \$2.00
Male črne grške grozdje, zelo sladko, boka 50 fantov \$2.00
Pojšite na na robno vazo boka \$1.00
Kaj naročite in pošljite bomo takoj.
WALTON NUGA-TONE CO.
64-65 Cherry St., New York, N. Y.

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

Table with columns for ship names, destinations, and departure times. Includes routes to Cherbourg, Hamburg, and other ports.

Glede cen za vzome listke in vse druge pojavnosti, obrnite se na tvrdiko: FRANK SAKSER STATE BANK, 83 Cortlandt St., New York

Naznanilo.

Jugoslovanski generalni konzulat v New Yorku obvešča vse prizadete, da je postava o taksah z dne 27. junija tega leta stopila v veljavo 1. tega meseca.
Izza prvega oktobra so take oziroma pristojbine sledeče:
za prošnje 40 centov;
za priloge, tikažofe se prošnji, vsaka 10 centov;
za izdajanje, podaljšanje ali obnovitev potnega lista;
za šest mesecev 2 dolarja;
za eno leto 4 dolarje;
za potno knjižico 1 dolar.

OPOMBA.

Pri izdajanju ali obnavljanju potnih listov je treba plačati pristojbino tudi za čas, ko ni bil potni list obnovljen ali ker ni bil pravočasno vzet.

Vsld tega morajo državljani prejšnje kraljevine Srbije plačati za vsakih šest mesecev izza prihoda v Ameriko danes po dva dolarja in dva dolarja za bodočih šest mesecev. Državljanii Južno Srbije plačajo takso kot Srbi, toda te taksa se pri računah od 1. januarja 1913. Osebe iz vseh drugih pokrajev, ki danes tvorijo sestavni del kraljevine Slovenecv, Srbov in Hrvatov imajo plačati od 1. januarja 1919 pa do danes za vsakih šest mesecev po dva dolarja in dva dolarja za prihodnjih šest mesecev. One osebe ki imajo potne liste prejšnje kraljevine Srbije ali kraljevine Slovenecv, Srbov in Hrvatov, pa jim je rok potekal, morajo plačati ob priliki obnovitve ali predložitve potnih listov, od dneva, ko je potni list izgubil veljavo, pa do danes, za vsakih šest mesecev po dva dolarja in dva dolarja za prihodnjih šest mesecev. Prostovoljcem se taksa računa od dneva vrnitve v Ameriko.

Pri iskanju potnega lista mora vsak plačati razen takee za isdavanje ali obnavljanje še takso za prošnjo, vizum in knjižico. Vsi ovi državljani današnje kraljevine, ki niso bili podaniki prejšnje kraljevine Srbije, morajo plačati za potni list: takso za potni list 12 dolarjev, takso za prošnjo 40 centov, takso za vizum 60 centov in takso za knjižico en dolar. Vsega skupaj torej štirinajst dolarjev. Tak potni list bi bil v veljavi do konca tega leta. Če kdo želi imeti potni list ter ne misli takoj odpotovati, mu ni potreba pošiljati za vizum 60 centov.

Advertisement for shipping lines including V JUGOSLAVIJO, RED STAR LINE, AMERICAN LINE, and WHITE STAR. Lists destinations and departure dates.

HAMBURG
naravnost do Gdanaka in Varšave z novimi parniki

Zakrajsek & Cesarek
SLOVENSKA BANKA
70 - 9th AVE., NEW YORK, N.Y.
prijeti denar v Jugoslavijo, Italijo itd.

COSULICH ČRTA
Direktno potovanje v Dubrovnik (Cravssa) in Trst.

PHELPS BROTHERS & Co.
Passenger Department
2 West Street New York

HOLLAND
Potovanje v Jugoslavijo preko Boulogne, Sur-Mer in Rotterdam.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE COMPANY
120 parnikov — 1,300,000 ton

HOLLAND-AMERICA LINE
21-24 State Street New York

CUNARD-ANCHOR
Največji, najhitrejši parniki na svetu.